

הכנסת השמונה-עשרה

יוזמים: חברי הכנסת יעקב כץ
זאב אלקין
דוד רותם
מירי רגב
יריב לוין

מצטרפים: חברי הכנסת אורי אריאל
ציון פיניאן
אברהם מיכאלי
רוברט אילטוב
דני דנון
דוד אזולאי
יצחק וקנין
נסים זאב
פניה קירשנבאום
ציפי חוטובלי

פ/18/3643

הצעת חוק שמירה על זכויות מקימי מבנים ביהודה והשומרון, התשע"ב–2011

- הגדרות 1 בחוק זה, "אזור" – כהגדרתו בחוק לתיקון ולהארכת תקפן של תקנות שעת-חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשס"ז–2007[1].
- זכות מקים מבנים ביהודה והשומרון 2 (א) הוקמו מבנים במקרקעין באזור, באישור הממשלה או בסיועה על ידי הנחת תשתיות, הענקת תמריצים או בפרסום פרסומים ממריצים לבניית או הקמת המבנים, תיחשב הקרקע כאדמת מדינה.
- (ב) סבר מקים מבנים במקרקעין באזור בתום לב ובשעת הקמת המבנים כי הוא בעל המקרקעין, יראו אותו כבעל המקרקעין.
- (ג) הוכיח אדם את בעלותו על קרקע שהוקמו בה מבנים כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), רשאי הוא לתבוע לפיצוי על שווי הקרקע לפני הקמת המבנים.

דברי הסבר

כיום, בחבלי יהודה, השומרון, בנימין ובקעת הירדן מתגוררים כ-350,000 יהודים אזרחי מדינת ישראל.
אלפי אזרחים מתגוררים כיום במאות בתי קבע שמעמד הקרקע שלהם בשעת בניית הבית לא היה מוגדר כאדמות מדינה. אף על פי כן עודדו ממשלות ישראל את אזרחי המדינה להתגורר בהם ובחלק ניכר מן המקרים אף תמרצו באמצעות משכנתאות מוזלות ומענקים לזוגות צעירים להתגורר בבתיים אלו.

בחלק מן המקרים, רכש הקבלן את הקרקע מאזרח ירדני לשעבר שהוכיח בעלות על הקרקע ולאחר זמן תבע אזרח ירדני לשעבר נוסף את הקבלן על כך שהקרקע רשומה על שמו, כאשר שמות התובעים זהה.

אף על פי שחבלי יהודה והשומרון היו בשליטה ירדנית רק למשך 19 שנים, קבע לאחרונה בית המשפט העליון שכל קרקע ביהודה והשומרון שאיננה אדמת מדינה היא קרקע פרטית. משמעות הדבר היא שאף אם אין מי שטוען לבעלות על הקרקע רואים בה כקרקע פרטית. בפועל, נוצר מצב אבסורדי, שבו בית המשפט מורה על הריסת בתייהן של מאות משפחות, המתגוררות בבתי קבע שנים רבות, ומחוברות לתשתיות בסיוע המדינה.

הצעת החוק נועדה להסדיר את מעמד הקרקע שעליה קבועים בתים ביהודה והשומרון, תוך פיצוי כספי של מי שנפגע כתוצאה משינוי הגדרת בעלות הקרקע.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חבר הכנסת זבולון אורלב וקבוצת חברי הכנסת (פ/18/3632).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז בחשוון התשע"ב – 14.11.11

[1] ס"ח התשס"ז, עמ' 364.